FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco, Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

Denver, Indianapolis, Florida, Phoenix, Ely, Pueblo, RockSprings

NO. 92

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, JUNE 14, 1977

LETO LXXIX. — Vol. LXXIX

AMERIŠKA DOMOVINA NA POČITNICAH

Spoštovanim naročnikom, dopisnikom, sotrudnikom in bralcem sporočamo, da bo Ameriška Domovina prva dva tedna v mesecu juliju na počitnicah. Zadnja številka pred počitnicami bo izšla v petek, 1. julija, prva po počitnicah pa v ponedeljek, 18. julija.

Naše zveste dopisnike, društvene tajnike in zasebnike prosimo, da upoštevajo zgornje naznanilo, temu prilagodijo svoje prispevke in jih pošljejo pravočasno v objavo. Lepa hvala!

LASTNIŠTVO AMERIŠKE DOMOVINE

ZDA predložile za 10% manjše strateške sile

ZDA so predložile Sovjetski zvezi, da bi naj jedrske strateške sile v okviru SALT II. zmanjšale za 10% od v Vladivostoku dogovorjenih.

WASHINGTON, D.C. — Združene države so predložile ZSSR, naj bi zmanjšali svoje jedrske strateške sile, kot so bile domenjene v dogovoru v Vladivostoku nov. 1974, za 10% v novem sporazumu, ki bi naj sledil sedanjemu v letošnjem oktobru za dobo 10 let. Državni tajnik Vance naj bi bil zunanjemu ministru Gromiku pretekli mesec v Ženevi predložil omejitev strateških raket in letal na skupno 2,160 od 2,400 dogovorjenih v Vladivostoku.

Uradni krogi poročajo, da sta se Vance in Gromiko v Ženevi sporazumela o okviru, v katerem naj bi pogajanja tekla, pa tudi o načelih, na katerih naj bi bil novi sporazum dosežen. Gre za SALT II, ki bi naj veljal za prihodnjih 10 let, nakar naj bi stopil v veljavo stalni dogovor SALT III.

Ob sklenitvi SALT II naj bi bil podpisan tudi poseben dodaten dogovor za dobo treh let, ki bi naj urejal vprašanje "cruise" raket, nadomeščanje sovjetskih medcelinskih raket velikank SS-9 z modernejšimi SS-19 ter omejitev gradnje novega sovjetskega bombnika Backfire.

Med Moskvo in Washingtonom je še veliko razlik o tem, kaj naj pride neposredno v dogovor SALT II, kaj v dopolnilo k temu dogovoru in kaj v SALT III.

ZDA in ZSSR se bosta razgovarjali o koncu jedrskih preskusov

WASHINGTON, D.C. — Včeraj so se začeli tu razgovori med predstavniki ZDA in ZSSR o končanju preskušanja jedrskega razstreliva. Predsednik Carter je vključil tak sporazum med cilje svoje vlade.

Četudi odnosi med Washingtonom in Moskvo trenutno niso posebno prijateljski, kaže Moskva sprejemljivost za tak sporazum.

Povečana vohunska dejavnost ZSSR v ZDA

WASHINGTON, D.C. — Po podatkih ameriških obveščevalnih služb je Sovjetska zveza izredno povečala vohunsko dejavnost v ZDA v zadnji dobi. Poseben napor je namenjen Washingtonu in v njem Kapitolu, kjer je baje najlažje priti do pomembnih informacij.

Vremenski prerok

Postopna zjasnitev z najvišjo temperaturo okoli 73 F (23 C).

Novi grobovi

Mary T. Hisnay

V St. Vincent Charity bolnišnici je umrla 62 let stara Mary T. Hisnay s 118 E. 72 St., roj. Paynich v Allouezu, Mich., od koder je prišla v Cleveland leta 1922, vdova po leta 1974 umrlem možu Josephu, mati Roberta, sestra Josepha, Martina, Sophie Cetinsky, pok. Tonyja, pok. Matta in pok. Williama. Bila je članica HBZ št. 663, zaposlena pri V.F.W. Post 5275 kot natakarica, dokler ni zaradi bolezni šla v pokoj. Pogreb bo iz Želetovega pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Avenue v četrtek ob 8.45, v cerkev sv. Vida ob 9.30, nato na pokopališče Vernih duš.

V Italiji obresti znižali od 15 na 13%

RIM, It. — Narodna banka Italije je zmanjšala obresti za posojila finančnim ustanovam od 15% na 13%, ker sodi, da je položaj lire toliko ustaljen, da je to možno brez nevarnosti za njeno ponovno padanje.

Rdeče barbarstvo

BANKOK, Taj. — Glavni stan tajske mejne straže je objavil, da so našli ob meji s Kambodžo preko 50 trupel kambodžanskih vaščanov ter njihovih lobanj, nataknjenih na kole.

Neki preživeli Kambodžanec je povedal, da so te ljudi kambodžanske straže pobile in njih trupla razstavile ob meji v strah onih, ki bi poskušali beg preko meje.

Odškodnino Izraela arabskim beguncem bo plačala Amerika

ZDA pričakujejo, da bodo morale prevzeti račun za plačilo odškodnine palestinskim beguncem, če bo ta del pomiritve med Izraelom in Arabci, ker Izrael plačila enostavno ne zmore.

WASHINGTON, D.C. — Če bo moral Izrael v okviru sporazuma v Arabci plačati arabskim beguncem iz Izraela odškodnino za njihovo izgubljeno imovino, bodo to končno plačale ZDA, ker Izrael za to nima dovolj sredstev. Tako sodijo v državnem tajništvu ZDA.

Vprašanje odškodnine je postavil predsednik Carter, ko je nekaj preje predsednik Egipta Sadat zahteval v imenu tega od Izraela 2.1 bilijona dolarjev za olje, ki ga je Izrael načrpal iz zasedenih egiptskih oljnih nahajališč na Sinaju.

Visok uradnik državnega tajništva, ki je razpravljal o tem vprašanju, je dejal, da bi plačilo škode arabskim palestinskim beguncem doprineslo k utrditvi miru in ustaljenosti na Srednjem vzhodu. Pripomnil je, da je v resoluciji ZN omenjena odškodnina arabskim beguncem, da pa na to doslej ni nihče polagal kake važnosti.

Svetovno pomanjkanje olja je neizogibno

WASHINGTON, D.C. — Zadnje dni je bila objavljena posebna študija, izvedena pod pokroviteljstvom Massachusetts Institute of Techology, pri kateri so sodelovali strokovnjaki iz 15 držav in katere smoter je bil dognati položaj svetovne oskrbe z oljem.

Študija ugotavlja, da je pomanjkanje olja pred vrati, oddaljeno morda le tri ali štiri leta. Nujno je zato, da ves svet preide k skrajnemu varčevanju rabe olja, če se noče nenadno znajti v hudi stiski.

Pentagon ne vidi nevarnosti v umiku čet iz Južne Koreje

WASHINGTON, D.C. — Gen. G. S. Brown, načelnik skupnih glavnih stanov oboroženih sil ZDA, ki je bil nedavno v Južni Koreji in se razgovarjal z njenimi vodniki o umiku ameriških pehotnih enot iz Južne Koreje, je pred Kongresnim odborom dejal, da načelniki glavnih stanov oboroženih sil ZDA ne vidijo v umiku armadnih enot iz Južne Koreje nevarnosti za vojno, če bo ta izveden v okviru ohranitve sedanjega ravnotežja vojaških sil.

Gen. Brown je trdil, da med vojaškimi vodniki ni našel takih, ki bi se strinjali s stališčem gen. Singlauba, odstavljenega načelnika glavnega stana ameriških oboroženih sil na Koreji.

Sovjetska partija napadla japonsko

Glavno glasilo Komunistične partije ZSSR 'Pravda' jo obdolžilo japonske komuniste nacionalizma in sovražnega razpoloženja do ZSSR.

MOSKVA, ZSSR. — Glavno glasilo Komunistične partije ZSSR "Pravda" je obdolžila Komunistično partijo Japonske nacionalizma in pacionalne nestrpnosti, ker podpira japonsko zahtevo po štirih južnih otokih v Kurilskem otočju, ki so pripadali Japonski še pred rusko-japonsko vojno 1903-1905, pa jih je Sovjetska zveza zasedla ob koncu druge svetovne vojne.

Zaradi teh otokov, ki jih Japonska vztrajno zahteva, Sovjetska zveza pa se jih prav tako vztrajno brani vrniti, ni bilo mogoče doseči sklenitve mirovne pogodbe med Japonsko in ZSSR.

Povečanje nakupov

WASHINGTON, D.C. — Po uradnih podatkih je trgovina na drobno prodala v maju za povprečno 0.7% več kot v aprilu. Potrošniki še vedno povečujejo svoje nakupe, vendar v manjšem obsegu.

ZAHOD SE PRIPRAVIL NA RAZGOVORE V BEOGRADU

Zastopniki zahodnih držav, ki se bodo udeležile razgovorov v Beogradu v prihodnjih dneh, ko bodo tam sestavljali dnevni red, čas in način razpravljanja nadaljevanja konference o evropski varnosti in sodelovanju, končani avgusta 1975 v Helsinkih, so se sporazumeli o svojih stališčih.

BRUXELLES, Belg. — Zahodne države so se posvetovale in zavzele stališča, ki jih bodo zastopale na razgovorih v Beogradu, kateri se začnejo jutri, 15. junija, v glavnem stanu NATO. Pri tem je zanimivo, da so evropske države, ki so pred Helsinki in v Helsinkih zavzemale odločno stališče v vprašanju človekovih pravic in svoboščin, sedaj v tem pogledu zelo mlačne, ZDA pa ki se tedaj niso tako trdo gnale za človekove pravice in bile zato deležne hudih očitkov od svojih zaveznic v Evropi, zavzemajo sedaj odločno in jasno stališče v vprašanju svobode in posebej človekovih pravic.

Skozi tri leta zasedanja konference o evropski varnosti in sodelovanju v švicarski Ženevi so se držale ZDA pri razpravah v ozadju, med tem ko so države svobodne Evrope trdo vztrajale v zahtevi, da mora Vzhod nekaj dati za priznanje novih meja, začrtanih po koncu druge svetovne vojne. ZDA so očitale, da popuščajo v tem vprašanju, ker verjetno upajo na ugodnosti v okviru lastnih pogajanj z ZSSR.

Zastopniki evropskih članic NATO so zahtevali sovjetski pristanek na svoje predloge o svobodi in človekovih pravicah s trditvijo, da javno mnenje brez tega ne bo pristalo na druge sklepe konference. Pogajanja so se prav zato tako dolgo vlekla.

Ko je letos začela Carterjeva vlada poudarjati človekove pravice v okviru določil helsinških listin in je to povzročilo trenja s Sovjetsko zvezo, so zavezniki ZDA v Evropi začeli svariti pred 'načelnimi stališči' in glasnimi zahtevami, ki "ne vodijo do cilja".

Zdaj so se tiho sporazumeli, da bodo ZDA v Beogradu odločno nastopile z zahtevo, da pride vprašanje svobode in človekovih pravic na dnevni red razpravljanja konference, med tem ko bodo njihovi evropski zavezniki to le "podpirali" in posvečali večjo pozornost drugim vprašanjem.

Zahod hoče široko razpravo o tem, kako in v koliko so bila določila helsinških listin izvedena ter kaj je storiti, da bodo izvajana v bodoče v polnejši meri. Da bi bilo mogoče celoten program obdelati, Zahod ne predvideva nobene omejitve zasedanja konference. Ta bi se naj predvidoma začela v oktobru in bila končana nekje pred božičem.

Sovjetska zveza in njeni satelit ne marajo nobene razprave o človekovih pravicah in svoboščinah, posebno pa ne dolge in podrobne. Ne marajo gledati v preteklost, na izvajanje določil helsinških listin, ampak "v bodočnost". Njihov cilj je razprave čim bolj omejiti in jih naglo končati.

Ti dve različni stališči Zahoda in Vzhoda bosta trčili drugo ob drugo v Beogradu, razprava bo pokazala, kako trden je Zahod v svojih odnosih napram Vzhodu in koliko je pripravljen tvegati za sprejem svojih predlogov.

Zastopstvo ZDA na jesenskem zasedanju konference bo vodil državni podtajnik Warren Christopher, v njej pa bodo tudi zastopniki Kongresa, člani posebnega odbora za varnost v Evropi.

Vodniki Skupnosti narodov bodo jutri končali posvete

LONDON, Vel. Brit. — Posvet vodnikov držav Skupnosti narodov, ki se je začel tu pretekli teden, bo jutri zaključen s skupno izjavo.

V tej bo 33 vodnikov, ki se posvetov udeležujejo, zavzelo svoje stališče v vprašanjih rasne enakosti v južni Afriki in v vprašanju gospodarskih odnosov med razvitim in nerazvitim svetom.

Kostarika odpovedala gostoljubje Vescu

SAN JOSE, Kost. — Predsednik republike Daniel Oduber je sporočil znanemu finančniku Robertu Vescu, ki mu očitajo, da je poneveril milijone dolarjev in je zato obtožen v ZDA, da naj si poišče novo zatočišče, ker Kostarika ni pripravljena dalje trpeti njegove navzočnosti.

Predsednik je seveda dodal, da ne zahteva. da bi moral Vesco takoj iz dežele, naj si le vzame potrebni čas za "ureditev svojih zadev".

ZDA so ponovno zahtevale izročitev obtoženega R. Vesca, pa te niso dosegle ne v Kostariki in ne na Bahamih, kjer je Vesco preje živel in kjer ima baje naloženih kakih 50 milijonov dolarjev.

Iz Clevelanda in okolice

Seja—

Društvo Presv. Srca Jezusovega št. 172 KSKJ ima jutri, v sredo, ob sedmih zvečer sejo v Baragovem domu. Tajnica bo pobirala asesment od 6.30 do 7. in po seji.

Smrt v domovini—

Ga. Mara Cerar z 21171 Goller Avenue je dobila sporočilo, da ji je 24. maja umrl v Kamniku na Gorenjskem oče Jernej Čebul v 84. letu starosti, upokojeni učitelj, doma v Šmihelu pri Pliberku na Koroškem. Ga. Mara Cerar, upravnica Slovenskega starostnega doma na Neff Road, odhaja danes na večtedenski obisk v Slovenijo. Srečno pot in zdrav povratek!

V bolnišnici—

Rojak Joe Krajec, 19509 Chickasaw Avenue, je v St. Vincent Charity bolnišnici, soba št. 705. Obiski so dovoljeni.

Na obisk v Slovenijo—

Ga. Terezija Domines, 18209 Nottingham Rd., odpotuje 29. junija s sestro Helen Plemel, Chicago, Ill., za približno en mesec na obisk v Kranj in v druge kraje Slovenije, kjer se bo po 57 letih sestalo vseh pet sester. Pred odhodom pozdravljajo vse prijatelje, znance in sorodnike. Srečno pot in zdrav povratek!

Zadušnica—

V petek ob 6.30 zjutraj bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Frančiško Cerar za 30. dan njene smrti.

Odličnjak—

V torek, 31. maja 1977, je z odličnim uspehom končal St. Joseph High School Stanley Zadnik, sin g. Stanleyja in ge. Albine, roj. Levstik, z 809 Rudyard v Collinwoodu. V soboto, 18. junija, ob 7. zvečer bo na kanalu 5 TV odgovarjal na vprašanja v okviru ACADEMIC CHALLENGE. Mlademu rojaku k odličnemu uspehu tople čestitke z željo, da bi dosegal enake uspehe tudi v bodoče.

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Carter je včeraj povedal, da bo izbral za novega direktorja FBI enega od petorice, ki mu jo je priporočila posebna komisija, ki je pregledal v ta namen 235 oseb, 48 pa jih posebej zaslišala.

LOCUST GROVE, Okla. —Včeraj zjutraj so bile umorjene tri mlade skavtinje, stare od 8 do 10 let, v tukajšnjem letnem taboru, kjer so taborile skupaj s sto drugimi deklicami in 30 odraslimi vodnicami. Ena od mrtvih deklic je bila spolno zlorabljena. Ko so zjutraj odkrili umor, so taborjenje zaključili in deklice v spremstvu poslali domov.

DAMASK, Sir. — Včeraj so tu javno na trgu sredi mesta obesili dva mlada fanta, ki sta bila obsojena na smrt zaradi sodelovanja z Irakom in s tem izdaje lastne države. Skupno je bilo zaradi tega pred sodiščem 50 mladih Sirijcev, od katerih so bili na smrt obsojeni trije. Eden od njih je bil zaradi mladoletnosti pomiloščen.

TUCSON, Ariz. — Predsednik Carter je mestnim županom, ki zasedajo tu na svoji letni konferenci, obljubil, da bo letos predložil Kongresu reformo za zvezne davke in reformo zveznega socialnega skrbstva.

ŠPANIJA PRED PRVIMI SVOBODNIMI VOLITVAMI V NAD 40 LETIH

Pred drugo svetovno vojno je bila španska državljanska vojna smatrana za klasičen primer frontalnega spopada med marskistično levico in protikomunistično desnico, katero je komunistični propagandi po vsem svetu uspelo označiti za fašistično, dasi je bil Francov režim, kakor je dokazal, daleč od Mussolinijevega fašizma ali Hitlerjevega nacizma. Španski komunisti pa so pred državljansko vojno in med njo povsem enako nastopali in postopali s prebivalstvom, kakor npr. pozneje Titovi komunisti v Jugoslaviji.

V španskem klasičnem primeru spopada med komunizmom in protikomunizmom je prišlo ne samo do propagandne, temveč tudi do vojaške akcije, v kateri je, na srečo Španije in Zahodne Evrope, zmagal protikomunist Franco. Njegov doprinos k vsestranskemu razvoju Španije je zgodovinsko dejstvo in ga resni opazovalci sedanjega političnega razvoja v Španiji smatrajo, kljub drugačnemu videzu, ki ga je prej imel, za osnovo ustaličenja in ustalitve demokracije na iberskem polotoku. Brez Francove Španije namreč ne bi bilo možno Portugalski iztrgati se komunizmu iz klešč, v katere je že stiskal to državo po Salazarjevi smrti in po izgubi njenih afriških kolonij.

Zaradi vojaškega poraza pred 38 leti španski komunisti in drugi njihovi levičarski pajdaši medtem niso držali križem rok. Vsako slabost Francovega režima so izrabljali v svojo korist odn. proti Francovemu protikomunističnemu režimu, vse z ogromno moralno in materialno podporo od Moskve do Pariza in Londona ter v neki meri tudi Washingtona.

Zato se je Španija po Francovi smrti znova našla v podobnem položaju, kakor je bija pred državljansko vojno leta 1936 in doživljala podoben proces, kakor takrat, le da v mnogo milejši obliki, da o vojaškem spopadu sploh ne govorimo. Z bližajočim se datumom volitev, ki so napovedane za letošnji 15. junij, napetost med levičarji vseh vrst in desnico razumljivo narašča, istočasno pa tudi zavest večine španskega prebivalstva, da mora na vsak način ohraniti demokratičen razvoj, ki se je začel po Francovi smrti. Na to večino se je naslonil tudi španski kralj Janez Karel, ko je opozoril tudi španske oborožene sile, da naj za vsako ceno ohranijo mirno kri, se pravi, naj ne preprečijo volitev.

Španska levica, ki ugotavlja, da iz volitev ne bo izšla zmagovita, bi namreč hotela izzvati španske oborožene sile za nastop proti volitvam, se pravi za vojaški udar. Španski komunisti namreč ugotavljajo, da večina španskih volivcev gleda na Francovo 37-letno vladanje kot dobo miru in napredka in da se bo pri volitvah zato odločila za sedanjo demokratično sredinsko vlado Adolfa Suareza odn. njene kandidate.

Tudi ideja monarhije Janeza Karla, ki ga je postavil na prestol umrli Franco, postaja vedno bolj zakoreninjena med večino španskega prebivalstva ter je iz ugotavljanja španskega javnega mnenja pred volitvami razvidno, da se celo nekatere zmerne levičarske struje nagibljejo proti demokratični sredni in ne proti skrajni levici. Isto velja za zmerno desnico, ki se nagiba k sredini in ne k skrajni desnici.

Španskemu razvoju v demokracijo je nudil močno lekcijo razvoj Portugalske po Salazarjevi smrti, sedaj pa Španija skrbno zasleduje tudi razvoj v Italiji in Franciji, zlasti v prvi, kjer demokracijo z veliko težavo ohranjajo pri življenju, ker so se v minulih letih demokratski elementi prepustili lagodju industrijskega materializma, ideološko plat političnega življenja pa močno zanemarili.

Svobodni Zahod pričakuje in upa, da se bo Španija na svojih prvih demokratičnih volitvah 15. junija t. l odločila za demokracijo brez pridevka "ljudska" in znova dokazala, da v resnično demokratičnih razmerah in z narodno zavednim prebivalstvom komunisti ne morejo dobiti absolutne večine.

S. S.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, Ohio 44103
National and International Circulation
Published daily except Wed., Sat., Sun., holidays, 1st two weeks in July

NAROČNINA:
Združene države:
$28.00 na leto; $14.00 za pol leta; $8.00 za 3 mesece
Kanada in dežele izven Združenih držav:
$30.00 na leto; $15.00 za pol leta; $8.00 za 3 mesece
Petkova izdaja $10.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$28.00 per year; $14.00 for 6 months; $8.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$30.00 per year; $15.00 for 6 months; $8.50 for 3 months
Friday Edition $10.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 92 Tuesday, June 14, 1977

Naša svoboda tiska

Papež Pavel VI. je zbral za letošnji dan obveščevalnih sredstev geslo: "Propaganda v družbenih občilih, prednosti, nevarnosti in odgovornosti." Jasno je namreč, da je trgovsko oglašanje, trgovska reklama v modernem času pričela igrati tako važno vlogo v družbenih občilih, da je večkrat sam obstoj teh občil v rokah velikih gospodarskih interesov, ki po mili volji sučejo gospodarsko propagando.

Tisk, radio in televizija, pa tudi druge vrste javnih občil so se tekom časa znašli v kaj kočljivem položaju. Ogromni stroški, ki so povezani z njih delovanjem, nikakor ne morejo biti več kriti le z lastnimi dohodki. Prodajna cena ali naročnina sama še zdaleč ne zadostuje njih normalnemu delovanju, še manj dovoljuje, da bi napredovali, se izpopolnjevali tako snovno kot tehnično. Le redka občila, za katerimi stojijo gospodarsko trdno stoječa podjetja, lahko zadovoljujejo sama sebi, pa tudi njim kar prav pride finančna injekcija, ki jo predstavlja gospodarska propaganda.

Cerkev vidi v gospodarski propagandi razne nevarnosti; najprej nemoralna sredstva, katerih se ta poslužuje. Ni mogoče zanikati, da javna morala v premnogih državah in družba nenehno pada. In temu je v veliki meri kriva prav propaganda, ki se poslužuje kateregakoli sredstva, le da proda družbi določen izdelek, ne da bi jo zanimalo, kakšne posledice lahko v ljudeh, zlasti v mladini, pusti določena slika, filmski prizor ali prodajno geslo. Resne sociološke, psihološke študije kažejo na veliko nevarnost, ki jo za družbo predstavlja masivna poplava nemoralne propagande.

Še neki drugi pojav je, ki smo ga že omenili: odvisnost javnih občil od gospodarskih centrov, ki v tisku, radiu in televiziji oglašajo. Papež, in njegov glas je tudi odmev na številna opozorila, ki jih slišimo v zadnjih letih, svari pred to veliko odvisnostjo. Pravica do svobodnega informiranja je lahko v nevarnosti, sama svoboda tiska lahko veliko trpi, če gospodarski interesi prevladajo nad interesi družbe.

Nihče ne more oporekati, da je to utopično; nasprotno, dejstvo sodobnih javnih občil je, da kaj premnogokrat takoimenovana uvodniška linija, ki jo določen dnevnik ima, prepusti mesto ideji, ki jo narekuje gospodarski interes, ki z ogromno propagando trenutno financira nemoteno izhajanje prizadetega občila. Ta gospodarski interes lahko predstavlja gospodarske kroge, lahko politične, ali pa ga pooseblja država. Svoboda tiska tako počasi postaja za večino utopija, katerih vodstvo živi v težavah, junaško narekuje iz tega začaranega kroga.

Naj nas ne navdaja s pesimizmom pogled na sedanji svetovni položaj, saj bo to, prej ali slej, prešlo. Vedno moramo ohranjati živo upanje na prihod družbe, človeštva, ki bo boljše in čistejše od družb in civilizacij, ki so doslej živele. A resnici na ljubo moramo zapisati, da danes večina ljudi živi, ne da bi poznala pravo obličje sveta. Le vzemimo vse narode, ki žive pod komunizmom. Ves evropski vzhod, Kitajsko, velik del Afrike. Tam ni svobode tiska, ni resnice. Vse ima le eno lice, tisto, ki ugaja in služi interesom partijskih diktatur. Saj, kot smo že večkrat zapisali, se komunizem najbolj boji resnice.

Na zahodu je večkrat tudi država tista, ki direktno ali indirektno vodi javno mnenje. Ne toliko s tiskom, ki je še najbolj svoboden način izražanja, pač pa po televiziji, ki je največkrat direktno v državnih rokah. V drugih primerih pa naletimo na cenzuro gospodarskih interesov, ki smo jo že opisali. Ni čuda torej, da je informiranost velikih predelov človeštva tako pomanjkljiva, saj je še tretja ovira: interes tistih, ki v tisku delujejo, ki jih stalno in načrtno infiltrirajo levičarski elementi, da tudi od tam rušijo proti svobodi.

Kaj pa naš slovenski tisk, naša družbena občila? V Sloveniji je celotno obveščanje pod partijsko kontrolo. Tisti maloštevilni (verski) tisk, ki naj bi navidez bil svoboden, pa je pod takim pritiskom, da o pravi svobodi sploh ni govora; kot ostalo versko življenje, mora tudi tisk ostati "za zidovi zakristije". V zamejstvu imamo tudi razne primere publikacij, ki so pod partijsko kontrolo, ali pod partijskim vplivom (tudi tu ponavadi za zameno gospodarske pomoči). Kako težko je v tem okolju delo tistih, ki so izbrali pot svobodnega obveščanja, si lahko mislimo. Zato jim vsa čast.

Mirno pa lahko pogledamo na naš emigrantski tisk, ki je pravi glasnik svobode slovenskega naroda. Vzdržuje se po volji tistih tisočih članov naroda, ki jim je slovenstvo (celotno slovenstvo) ideal. Izhaja po volji skupine idealistov, ki jim je svobodni tisk apostolat, kateremu žrtvujejo svoje sile. Raztresen po vseh kontinentih sveta, romajoč iz dežele v deželo, govori o ideji, ki mu je vodilo in vzpodbuda k borbi za končni cilj: Svoboden tisk za narodovo svobodo.

V svetu, ki tone v materializmu, kjer se ideje sukajo po toku denarja in plašč mnenja obrača po finančnem vetru, je naša svoboda tiska tudi naš ponos. S ponosom je povezana tudi skrb, da bi ta svobodni krik naroda nikdar ne zamrl. V tem pa je odgovor na nas vseh. Naša čast, naša skrb, naš odgovor. Bog daj, da bi bil vedno pritrdilen.

S. S.

BESEDA IZ NARODA

IZPOD ZVONA SV. ŠTEFANA IN OKOLICE

CHICAGO, Ill. — Ko včasih slišim himno "Hej Slovenci" ali pa "Naprej zastava slave" (nobene himna ni pristno slovenska, treba bo najti drugo, bolj sodobno), mi pride na misel, da ne doživljamo ob teh pesmih to, kar bi morali. Komaj je pesem odpeta, je že pozabljena in gremo v vsakdanje življenje tako, kakor da bi ne bili Slovenci. Slovenstvo v besedah, v dejanjih gani. Hočem povedati, da moramo po slovensko tudi živeti in slovenstvo kazati v dejanjih.

Morda bo kdo spet vihal nos, češ, kaj nas hočeš spet učiti. Ne, na posameznih primerih naj prikažem, da je za mnoge slovenstvo samo zunanjost. Slovenija ječi pod bičem jugokomunizma. Cerkev nima svobode, kot bi jo po ustavi morala imeti. Ali se kaj zganemo? Protestiramo? Na slovenskem Koroškem divja spet ogabni nacizem in izigrava podpis člena 7. meddržavne pogodbe. Naš glas proti tej tiraniji je zelo slaboten. Drugi narodi (n. pr. Hrvati) javno izpoveduje jo svoje zahteve. Imajo svoje vodstvo Hrvatsko Narodno Veče (Hrv. Narodni Svet).

Kaj pa Slovenci? Če bi pozvali Slovence, da gremo protestirat in demonstrirat na ulice v prid slovenskim zahtevam, kaj mislite, koliko Slovencev bi se odzvalo? Ali bi upali javno nositi slovenske zastave, deliti propagandne letake in v sprevodu nositi napise proti jugo-tiraniji?

V Chicagu pri Sv. Štefanu imamo vsako nedeljo dve slovenski sveti maši. Ob 10. uri je še posebej slovesna. Toda ni take udeležbe, kot bi smeli pričakovati. So ljudje, ki gredo v tujo cerkev, čeprav imajo v slovensko cerkev bližje. Je to slovenska zavest? Bil je koncert. O njem sem že pisal. Srečal sem po koncertu moža, ki je rajši šel kegljat kakor pa na koncert. Vedno je polno izgovorov, ki so vredni toliko, kot če bi jih pes privlekel na repu. . . .

Slovenska šola. Je precej družin, ki svojih otrok namenoma nočejo pošiljati v slovensko šolo. "Mi jih učimo doma," je izgovor. Če se spustiš v pogovor z njihovimi otroci, ne znajo prav nič slovenski. . . . Nekega prekmurskega fantka sem lani vprašal, če hodi v slovensko šolo. "Ne, tam moramo slovensko pevati", mi je v narečju povedal. Oče, ki je razgovor poslušal, je rekel: "Mi ga učimo doma" . . . Če in kako . . . Kakor vidite, naše slovenstvo šepa. To se pozna tudi pri naročanju Ameriške Domovine", Ave Maria, Mohorjevih knjig. Kako naj bo slovenstvo živo, če je to gnilo v osnovi, v družinah. Imeli smo akademsko društvo "SAVA", ki je mnogo obetalo. Bil je le trepaten slamnati ogenj od katerega je ostal le pepel. . . . Je spet kritika! Nič ne de, če bom dobil po nosu. Moj klic je: Vzdramimo se, spoznajmo, da smo Slovenci, ki nas je usoda pred 32 leti pognala v zdomstva! Od nas je odvisno, da pripomoremo k dvigu slovenske zavesti!

*

Tisti, ki ste bili lani na Baragovem dnevu v Marquettu, Mich. se gotovo spominjate na staro Baragovo cerkev, ki še stoji v Assinis, Mich. Ne daleč od nje je takrat stala še nedograjena cerkev, katero je gradil indijanski župnik John S. Pascal. Letos 22. maja je bila po marquettskemu škofu Salatku slovesno posvečena Najsv. Imenu Jezusovemu. Je izdelana iz neotesanih debel, dovolj prostorna, ima en oltar in nove sedeže. Posvetitve sta se udeležila g. Tone Gaber st. iz Chicaga in g. Stanko Šega iz Jolieta, ki je bil voznik. Pri maši, katero je daroval župnik p. Pascal (škof Salatka je mašnim obredom predsedoval), je župnik, ki ima zelo rad Slovence, pri darovanjskih prošnjah molil tudi za slovenski narod, ki je dal Indijancem Friderika Baraga. Cerkev Najsvet. Imena je ob tej priliki dobila kot dar Slovencev lepe jaslice, naročene na Tirolskem s 30 cm visokimi iz lesa rezljanimi kipi. Ob tej priliki sta naša slovenska zastopnika bila tudi v Marquetteu. Zeblo ju je, saj je bilo ponoči 42 Fahr. Župnik Pascal je poklonil cerkvi sv. Štefana tudi cvetje, ki raste tam okrog, katerega je ga. Ana Gaber položila pred sliko brezjanske Marije Pomagaj.

*

32 trgovin z opolzkimi knjigami, filmi in slikami je policija pred enim tednom zaprla. Zaplenila je mnogo pornografskega materijala, filmov in filmskih aparatov. Toda zvezni sodnik je ukazal, da se morajo te zstrupljevalnice mladine zopet odpreti. . . . Kaj, če bi kdo od višje oblasti take sodnike poslal za nekaj mesecev na oddih v poboljševalnico. . . .

Nekdo mi je te dni rekel: "V Indiji imajo svete krave, katerih se nihče ne sme dotakniti." Pa je dodal: Tudi v Ameriki imamo na visokih mestih take "svete krave", ki so nedotakljive, delajo kar hočejo. . . . Imel je prav!

Na binkoštno nedeljo smo imeli pri Sv. Štefanu izredno slovesnost. Frančiškanski bogoslovec Jack Žibert je med slovesno sveto mašo, ki je bila ob 1.30 pop. položil slovesne redovne obljube. Bogoslovec Jack Žibert je slovenskega porekla in je dobil redovni poklic prav v naši slovenski fari. Pri slovesnostih je sodelovalo več duhovnikov kakor: p. Lovrence Groom, nekdanji kaplan v tej fari, p. Leonard Bogolin (rojen v tej fari) in p. Jerome Sedlak, ki sta tudi delovala pri Sv. Stefanu(iz Lemonta je bil p. Svete, dijakon je bil Fr. Purpore, ki bo letos posvečen v mašnika. Slovesno mašo in slovesne redovne obljube je opravil novi kustos slovenskih frančiškanov v Ameriki p. Atanazij Lovrenčič, doma od Sv. Trojice v Slov. gor. Petje so lepo organizirali frančiškanski kleriki. P. Lowrence Groom je imel pridigo. Je bilo za nas nekaj novega. Drugo leto bo imel fr. Jack Žibert pri Sv. Štefanu novo mašo. Darila za mašno daritev so v procesiji prinesli pred oltar starši bogoslovca Jacka Lilian in Edvard Žibert, brat Edvard in stara mati ga. Frances Žibert.

*

Naš naročnik dr. Leopold Humar je dobil žalostno sporočilo, da mu je na Banjščici, Primorska, umrl 77 stari brat Franc. Po poklicu je bil ljudski zdravnik, botanik. Bil je avstrijski vojak, preganjan je bil od fašistov in od takozvane ljudske oblasti v Sloveniji. Naše sožalje!

*

Sobotna slovenska šola je končana. Zato tudi udeležba pri mladinski maši ni bila kaj prida. Otroci so se že razkropili. Zbrali se bodo v soboto, 4. junija na Lemontskem gričku k zahvalni maši in na pikniku. Berili sta brala na binkoštno nedeljo prav dobro gdč. Ljubka Petrich in g. Bogdan Judnič.

Povdarjajo slovenstvo in obljubljajo, da bodo mladino vzgajali v slovenskem duhu, pa jih ni na spregled ob farnih slovenskih kulturnih prireditvah. Kakšno slovenstvo je le to? Za reklamo v gotove namene?

Čestitke našim očetom k očetovskemu dnevu. Naj ostanejo tudi v bodoče stebri vernosti, slovenstva in naših narodnih izročil.

Počitnice so. Ne pozabite na slovensko pravilo: Vsako nedeljo biti pri maši in ne pozabite na Ameriško Domovino. Tudi v počitnicah vam bo dala mnogo lepih napotkov v slovenskem, narodnem smislu. Kdor AD nima, se ne more upravičeno prištevati k slovenskemu občestvu.

Pozdravlja Vas.

"Toti Štajerc"

Iz življenja Slovencev v Milwaukeeju

MILWAUKEE, Wis.—Dogodki se pred nami neprestano odvijajo. Postali bi enolični in celo utrudljivi, če bi se ne prikazovali vedno v spremenjeni luči in z novim dihom življenja.

Mesec majnik — Marijin mesec nam je zapustil nekaj neizbrisnih dogodkov in spominov. Slovenska kulturna radijo ura, ki jo vodita Vlado in Izabela Kralj, je eno od svojih nedeljskih posvetila Mariji Pomočnici kristjanov, Kraljici Slovencev na Brezjah. Ker je Marijina božja pot na Brezjah in njena zgodovina za vse Slovence zelo važna zadeva, jo v celoti prinašamo.

*

Brezje je slovenska božja pot Marije Pomagaj. Vsak veren Slovenec srčno želi obiskati Kraljico Slovencev, da jo počasti in se ji izroči.

Skromni so začetki Marijine božje poti na Brezjah. Na kraju, kjer zdaj stoji veličastno Marijino svetišče, je sredi 15. stoletja stala skromna cerkvica sv. Vida, ki je spadala v mošenjsko župnijo. Župnik Urban Ažbe je leta 1800 prizidal cerkvi sv. Vida stransko kapelo v čast Mariji Pomagaj. Ko je namreč študiral na univerzi v Innsbrucku, je v tamošnji cerkvi sv. Jakoba večkrat molil pred podobo Marije Pomagaj, ki je bila delo slovitega slikarja Luke Cranacha. Zato je župnik Ažbe dal naslikati na steno nove kapele lep posnetek innsbruške Marije Pomagaj.

Domačini in okoličani na Brezjah so zelo vzljubili prelepo Marijino podobo in se radi zbirali ob njenem oltarju. Prav tedaj pe živel v Kranju slikar Leopold Layer, ki je ob francoski zasedbi dežele leta 1809 bil obsojen na dosmrtno ječo. V ječi je obljubil, da bo Mariji Pomagaj na Brezjah poslikal kapelico in ji na platnu naslikal novo podobo, če ga reši iz ječe. Ker se je to nenadoma zgodilo, je slikar Layer leta 1814 izpolnil obljubo in naslikal izredno lepo Marijo Pomagaj, ki je bila brž postavljena na oltar in zaslovela kot čudodelna podoba "Kraljice Slovencev."

Brezjanska Marijina milostna podoba je posrečeno umetniško delo, lepše od samega innsbruškega vzorca! Jezušček je ves majhen, simbol nemoči in popolne odvisnosti, se zaupno stiska k Materi, kakor da more samo od nje dobiti pomoči in varstva. Mati Marija blesti v lepoti razkošnih barv, prelep je njen obraz in izredno mile so njene oči, ki zrejo vabeče romarju v obraz, kamorkoli se postavi, da mu lijejo v dušo tolažbo in milost.

Milostna podoba je zaslovela v drugi polovici 19. stoletja po izrednih uslišanjih. Samo leta 1863 so okolico pretresla številna uslišanja in izredna ozdravljenja, kot napr. Marije Tavčar iz Begunj, Marije Janc iz Zgoš, Neže Tavčar iz Mošenj, Marije Mulej iz Breznice. Trume romarjev so hitele na Brezje, da so se Mariji zahvalile za številna uslišanja, telesna ozdravljenja, spreobrnenja, duhovne dobrote. S seboj so prinašale zaobljubljene podobe, zahvalne slike in druge spomine.

Skraja so skrbeli za božjepotno svetišče na Brezjah mošenjski župniki s pomočjo drugih duhovnikov. Leta 1894 pa je ljubljanski škof dr. Jakob Missia naprosil frančiškane, naj prevzamejo Brezje. Ti so zgradili samostan in začeli oskrbovati svetišče.

Tedanja cerkev ni mogla več sprejemati romarjev. Zato so začeli zidati novo po načrtu stavbenika Roberta Mikovitza. Vogelni kamen so postavili leta 1889. Novo cerkev je dne 7. oktobra 1900 posvetil goriški nadškof kardinal Missia. Svetišče je zidano v renesančnem slogu, z veličastnim pročeljem, mogočnim zvonikom in kupolo, ki se dviga nad prejšnjo kapelico. Cerkev je dolga 39 metrov, široka 17 metrov. Je res veličastana.

Dne 1. septembra 1907 je ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič med radostnim vzklikanjem 30,000 romarjev venčal z zlatima kronama Marijo Pomagaj in božje Dete. Od tedaj je Brezjanska Kraljica vedno vidneje posegala v slovensko javno življenje. Leta 1909 je bil na Brezjah mladinski marijanski kongres, l. 1915 shod dekliških Marijinih družbe, l. 1930 kongres tretjerednikov. Na Brezjah so nove maše, poroke in druge zasebne in javne proslave in svečanosti.

Največje zmagoslavlje je doživela milostna podoba Marije Pomagaj l.1935, ko je kot nebeška Pokroviteljica predsedovala evharističnemu kongresu v Ljubljani. Podobo so prepeljali v svečanem sprevodu skozi Gorenjsko v Ljubljano, jo skraja, izpostavili v stolnici, nato pa prenesli v mladinski procesiji na Stadijon, kjer jo je sprejel papežki legat kardinal August Hlond.

Največjo britkost je Marija Pomagaj doživela l. 1941, ko se Nemci izgnali frančiškane z Breziji in ko je morala sama v beguństvo. Brat Jozefat Finžgar jo je ponesel v Ljubljano, a ker so se bali, da bodo Nemci zasedli mesto, so jo odnesli v frančiškanski samostan na Trsat pri Reki, kjer je ostala skrita dve leti. Maja 1943 se je vrnila v Ljubljano in so jo konec marca nesli na čelu velike spokorne procesije na Rakovnik. Naslednjega dne pa je bila med pontifikalno mašo v stolnici, pred milostno podobo Kraljice Slovencev, posvetitev trpečega slovenskega naroda Marijinemu srcu.

Milostna podoba je ostala štiri leta v ljubljanski stolnici in se 15. junija 1947 (pred 30 leti) vrnila na Brezje. Kljub raznim oviram so se začeli z vseh strani Slovenije stekati romarji k Brezjanski Kraljici. Pa tudi številni tujci, ki hodijo zadnja leta v Jugoslavijo, radi obiščejo Kraljico Slovencev. Za petdesetletnico kronanja Marije Pomagaj se je 1. septembra 1957 zbralo na Brezjah okoli 25,000 romarjev. V spomin na jubilejno proslavo je Sv. sedež dovolil, da se v ljubljanski škofiji obhaja praznik Marije Pomočnice Kristjanov.

Marija Pomagaj velja vsepovsod za Kraljico Slovencev. Njene podoba je v skoraj vsaki slovenski hiši. Njej se izročajo verniki v domovini in v zajemstvu. Begunci v taboriščih so si postavili skromne kapelice Marije Pomagaj in izseljenci v svetu so ji zgradili cerkve in svetišča, zlasti v Argentini, Kanadi in na Ameriških Brezjah v Lemontu.

*

Počastitev Materinskega dne in naših mater se je vršila v ne- deljo, 15. maja ob pol treh pre- kapelo v Parku. Zbralo se je izredno lepo število ljudi k te- lepi materinski proslavi, ki je pričela s petimi litanijami Ma- tere Božje, da tako najpreje po- časti Mater vseh mater, Kralji- co maja. Sledil je zelo lep do- godek, blagoslovitev Marijineg kipa ob kapeli, ki ga je med pe- jem lepih Marijinih pesmi blago- slovil pater Beno Korbič. Ki Marije sta darovala člana droš- va Tončka in Jože Butinar. Pri- zor blagoslovitve je marsikog ganil do solz. Tako imajo Tr glavani poleg Slovanskih brate sv. Cirila in Metoda tudi Mari v svoji sredi.

Po blagoslovitvi kipa se spored nadaljeval pred Domo kjer je navzoče matere in gos pozdravil predsednik Trigla Karl Dovnik. Folklorna ples skupina je materam na čast plesala s vso svojo mladost gibčnostjo narodni ples, nato je Betty Modic zelo občuteno citirala Cankarjevo "Zatajit svoje matere", sledil je še ples, na kar so dekleta razdel velik šop rdečih nageljnov pričujoče matere, kar je bilo lo ganljivo. Na koncu, po sp redu so mladi postregli mate in vsem ostalim z okusnim grizkom, kavo in pecivom. B je lepo, domače in prisrčno. H la folklorni plesni skupini za kulturni in materjalni užitek!

*

Za mladi, študirajoči svet mesec maj čas učenja izpitov velikih skrbi, je pa tudi čas selja in velikega pričakova Za vse pride oddih in spros nje, za premnoge pa pot v n življenje. Po dokončnih izp so prejeli zaslužene diplome.

Iz ožjega kroga slovens študentov v Milwaukeeju so tos postali: Johnny Bambič ženir industrije, njegov s (mož Marike) Richard Lako zobozdravnik, o treh Grumo bratih pa je Ameriška Domov že tako lepo pisala, da bi težko kaj dodajati. Vendar ramo omeniti, da sta istoč postala doktorja zdravilstva ta Janez in Ciril, najmlajši, K men pa je prejel B.D. na M quette univerzi nedeljo p Vsem omenjenim naj bodo tem mestu izrečene najlepše titke in vso srečo v bodoče. titke tudi vsem njihovim rišem!

Bil je krasen 30. maj, ko v svojem parku Triglav pra val svoj spominski dan. Ob se je pri kapeli sv. Cirila in toda zbralo veliko število kov, poleg Milwaučanov so šli tudi iz Racine, Waukeg Chicaga in drugod, da prisos jejo svečanosti praznovanja minskega dneva. Sv. mašo pridigo je imel duhovni pater Beno Korbič. Pri maš veliko število ljudi prejelo obhajilo. Spored po maši je povedoval preds. Karl Dov Glavni govor je imel Janez vičar, Vlado Kralj je zelo u tno recitiral Jakopičevo "V ob Sominskem dnevu", Fr Rozina je prečital Mauser poslanico: "Pismo razkroplje rojakom", pevci pa so poč stom E. Majhenča zapeli, sem vstajenje in življenje, tem je bil kulturni del spo skega dne zaključen.

Opoldan so spretni kuhar pridne društvene gospodinje stregle z obilnim kosilom, k znano, da je trigalvska kuh vedno odlična. Ker je bil lep poldan, se je razvila prij družabnost in razgovor, za či svet pa šport in plavanje, ko nam je pretekel predz dan lepega meseca maja.

Lepi maj pa ni bil vsem in vesel. Spominjali smo se ših bolnikov, ki so morali o na bolniški postelji. V bolni bili naši prijatelji: dr. Jože O Minka Mejač, Vida Jakše Stane Gorenc. Razen Minke jač, ki je morala ponovno radi komplikacije, so tren vsi na svojih domovih. Mo da bi jim dobri Bog utrdil vje! Vse lepo pozdravlja.

F. Rozin

KANADSKA DOMOVINA

Iz slovenskega Toronta

Slovenska ohcet

Ko človek odide od doma na tuje in se ustali v novem okolju, prinese ne samo kovček in vse, kar je v njem. Z njim potuje po svetu tudi spomin in vse tisto, kar se je v letih nakopičilo v njem. V daljni svet pride s človekom tudi srce in vse, kar je to srce objemalo v ozračju in okolju domovine. To pa so šege in navade, ki spremljajo človeka od pomladi do zime, od zibeli do groba in te ne gredo kar tako hitro iz spomina in iz srca. Marsikatera značilna šega in navada se da ohraniti in ukoreniniti tudi na tujem. Vsaka pa ne. Spremenjen način življenja nekatere navade spreminja, druge odpravlja. Prinaša pa tudi nove, ki so prikrojene novim časom in razmeram, značaju ljudi ter kulturi. Lahko rečemo, da tudi v tujem svetu nastajajo šege in navade, iz katerih diha slovenska duša in značaj.

Zanimivo bi bilo opisati vsaj v glavnih obrisih slovensko ohcet in vse običaje okoli poroke mladega para, ki so bile v navadi nekdaj doma na Slovenskem in potem vse to primerjati s tem, kar imamo v Kanadi, vso pot, ki vodi od mlade ljubezni slovenskega fanta in dekleta do poročnega oltarja, do ženitovanjske gostije na ohceti.

Letošnjo pomlad je izredno veliko porok med Slovenci v Torontu. Vsa dogajanja okoli porok pa niso samo zadeva poročencev, temveč dveh družin, ki sta vzredili fanta in dekle, ženina in nevesto, da sta srečno dospela do oltarja, kjer postaneta mladi mož in žena ter začneta novo življenje.

Ko doba ljubezni dozori in mlada dva skleneta, da se bosta poročila, seveda navadno po posvetovanju in po nasvetu staršev, potem določita datum poroke in rezervirata dvorano, kar navadno ni lahka stvar. Često se zgodi, da se mora bistveno — dan poroke — ozirati na manj bistveno: kdaj bo prosta dvorana. Ni namreč vsaka dvorana dovolj lepa, niti ni vsaka dovolj velika. Ko je datum srečnega dne določen in prostor izbran, tedaj se začno priprave, ki jih ni malo. Izbrati in sicer tako, da ne bo zamere, je treba družice nevesti in tiste, ki bodo drugovali ženinu. Včasih izbira ni lahka. Ko je dogovor o osebah končnovaljaven, pridejo na vrsto obleke, za katere poskrbe izbranci sami.

Največ preglavic dela lista tistih, ki naj postanejo svatje. Koga povabiti in koga ne? Kje je meja? Bil sem na svatbi, kjer so mi povedali, da sta pri sestavi liste odločala samo ženin in nevesta. Povabljeni so bili tisti, ki sta jih onadva želela imeti ob sebi na srečni dan poroke. Kjer pa želijo, da ob ženinu in nevesti vsaj na dan poroke zablestita tudi imeni obeh družin, ki stopata v svaštvo, potem je treba povabiti vse, ki jih poznata dva očeta in dve materi. Pri sestavljanju list v teh dneh pri Slovencih v Torontu igrajo vlogo: rojstna vas v Sloveniji, sobojevništvo, skupna pot čez hribe, povezanost v skupni taborišči usodi, skupni odhod v daljni svet in naselitev v njem, povezanost v njem, službeno razmerje, neslužbena prijateljstva in še ter še! Zato ni čudno, če tri velike slovenske dvorane v Torontu postajajo premajhne. Lista povabljenih kaj lahko naraste na 400 do 500 povabljencev in še več.

Odpošiljanje vabil je posebna naloga in čakanje na odgovore, koliko povabljenih se bo odzvalo, da se bo vedelo, koliko miz in stolov in krožnikov bo treba pripraviti. Najete kuharice dobijo navodila o kakovosti in kolikosti hrane, da svatom ne bo česa primanjkovalo.

Ženin in nevesta začenjata novo življenje, lastno gospodinjstvo v lastnem domu, zato prijatelji priskočijo na pomoč z darovi. Organizirati je treba enega ali dva ali več večerov brez "vednosti" neveste seveda, kjer se zberejo njene znanke in prijateljice. Na teh večerih dežujejo darila od vseh strani. Darila so navadno praktičnega značaja za vsakodnevno rabo.

Končno je prišel srečni dan poroke. Pred oltarjem v cerkvi že čaka ženin sredi prijateljev, da mu nevestin oče pripelje in izroči njegovo izvoljenko. Ta nato postane po obredu katoliške cerkve njegova žena, dokler ju smrt ne loči. Obred je lep in pomemben in mu navadno prisostvujejo najožji sorodniki in prijatelji ženina in neveste, eni iz radovednosti, drugi pa da pomolijo za srečo in blagoslov novih zakoncev. Ob mogočnih zvokih orgel in pesmi odkorakata mlada žena in njen mož iz cerkve v življenje, ki ni samo pesem.

Sedaj je treba ovekovečiti dogodke pred fotografom, potem pa oditi v okrašeno, cvetja polno dvorano, kjer svatje prihajajo v svatovskih oblačilih z obilico dobrih želja, z darovi in čestitkami. Ko so svatje zbrani, prisotni duhovnik zmali molitev pred jedjo in jo blagoslovi. Pojedina se začne. S hrano postreže mladi rod, ki je upanje bodočnosti. Ni treba poudarjati, da so to večerje, ko pride na mize vsega najboljšega in to v izobilju. Marsikdo se ob tem spomni let stradanja in si misli: "Kaj ni preveč teh dobrot?" Večerji sledijo zdravice in napitnice, nato pa pridejo do svoje "privlačne besede" godci. Njih melodije dvignejo ljudi od miz in jih pritegnejo v vrtinec plesa, družba zaraja. Vse je veselo, vse dobrohotno. To veselje in ta dobra volja se prelijeta v mladega moža in v njegovo, v beli lepoti blestečo ženo, da stopajoč v nov stan ne moreta ne videti ne slišati, niti verjeti, da v življenju, ki ga začenjata, ne bo vsak dan napolnjen samo s pesmijo, z rožami, s smehom, z muziko v velikem krogu prijateljev . . .

Por.

Glas iz Sudburija

SUDBURY, Ont. — Od tu se le poredko oglašamo, vendar dogodek, ki smo ga doživeli v nedeljo, 22. maja, se nam zdi vredno povedati vsem bralcem Ameriške Domovine.

V Ameriški Domovini z dne 1. aprila smo brali, da je g. Jože Zelle kazal film "Baragaland" v šolski dvorani sv. Kristine, 860 E. 222nd St., Euclid, Ohio.

Ker se tudi Slovenci tu v Sudburyju zelo zanimamo za Baragovo zadevo, smo stopili v stik z g. Zelletom. Rade volje nam je obljubil, da pride k nam in nam pokaže svoj film "Baragaland".

Z dobro voljo Slovenskega društva smo prijeli za delo organiziranja za to prireditev. Obvestili smo vse Slovence in povabili tudi druge narodnosti, posebno še Indijance, da pridejo gledat ta zanimiv film. Najeli smo dvorano v Sudbury Secondary School. Čeprav je bilo objavljeno v dveh časopisih, na radiju in televiziji, obisk ni bil tolikšen, kot smo pričakovali. Prišli so skoraj vsi Slovenci, a drugih narodnosti ni bilo dosti.

Z zanimanjem smo sledili slikam, kjer je hodil naš veliki rojak Friderik Baraga. Posebno lepe slike posvetitve spomenika v L'Anse so napravile globok vtis na vse navzoče.

Mi, ki živimo tu na severu, tem bolje razumemo težkoče in težave, ki jih je imel škof Baraga pri delu v svojem misijonu.

G. Jožetu Zelletu, ki je z velikim trudom in stroški izdelal ta film se vši lepo zahvalimo.

G. Zelle in njegov prijatelj Frank Kuret sta bila mnenja, da je tukaj pri nas večna zima. Veselo sta bila presenečena, ko sta videla zelena drevesa in lepe vrtove. Čas ni dopuščal, da bi se seznanila z vsemi Slovenci, vendar upamo, da jima je bilo pri nas všeč in da sta odnesla lep vtis od Slovencev iz Sudburyja.

Ob tej priliki se moramo zahvaliti tudi č. g. Tonetu Zrnecu, župniku pri Mariji Pomagaj za njegovo velikodušno pomoč. Brezplačno nam je dal sliko škofa Barage in podobice v slovenskem in angleškem jeziku, ki smo jih razdelili med obiskovalce.

Obenem vabimo vse Slovence na prireditev 14. avgusta, ki bo posvečena našemu velikemu misijonarju škofu Baragi. Imeli bomo sv. mašo na prostem. Upamo, da tudi lep spored.

Torej, če bi radi videli naš sever, pridite! Korajža velja. Pridite, veseli vas bomo!

Še enkrat lepa hvala g. Zelletu za njegovo požrtvovalnost.

Našemu rojaku Tonetu Lavrišu v Clevelandu iskreno čestitamo k njegovi 65-letnici. Še na mnogo let, Tone, Bog Te živi!

Slovensko društvo
Sudbury

RAZNE NOVICE DOMA IN PO SVETU

Naše gospodarstvo je postalo mlahavo, manjka mu odločnega zagona, ko se počasi skušamo rešiti iz zastoja, ki je v zadnjih letih zajel ves svet. Mučita nas brezposelnost in inflacija, naš dolar pa leze navzdol. Koncem preteklega tedna je bil vreden le 94.63 centov ameriškega. Nekateri trdijo, da je slabitev tečaja našega dolarja delno tudi posledica kvibeškega gibanja za neodvisnost, ki povzroča ponekod negotovost glede naše bodočnosti.

*

Posebna študija, izvedena v ZDA, je prišla do zaključka, da je en sam policaj v avtomobilu varnejši in učinkovitejši od dveh. Ta zaključek je vzbudil med policaji vrsto ugovorov, če ne kar splošno zavrnitev kot nestvaren. Kljub temu je verjetno, da bodo zaključek preskusili v večjem številu mest v ZDA, pa morda tudi pri nas v Kanadi, četudi je direktor Metro Toronto Police Association dejal, da vsaj polovico poročila ni vredna odgovora. Trdil je, da si ne more predstavljati, kako je študija prišla do omenjenega zaključka, ker ni dvoma, da sta dva policaja v enem avtu varnejša in učinkovitejša od enega.

Študija je osnovana na proučevanju policije v San Diegu v Kaliforniji, kjer so v rabi obe vrsti patrulj, z enim in z dvema policajema v enem avtu.

*

Italijanski senat je pretekli teden na precejšnje iznenadenje javnosti odklonil z malo večino predlog o dovolitvi prekinjanja nosečnosti, ki je dolgo razburjal ne le parlament, ampak vso italijansko javnost.

*

Na mlijone galonov strupenih tekočin je vsako leto protipostavno odvrženih na farmah, v prostorih za odpad, pa tudi puščenih v kanale, priznava ministrstvo za čuvanje okolja v Ontariu. Oblasti doslej niso nikdar učinkovito nastopile proti temu.

*

Minister za energijo Alastair Gillespie je parlamentu v Ottawi dejal, da zvezna vlada še vedno razpravlja o načrtu za boljšo toplotno izolacijo domov in drugih zgradb s ciljem varčevanja energije. Sedemletni program naj bi stal 1.5 bilijona dolarjev.

*

Ko se je predsednik republike na otočju Seychelles James Mancham mudil na zasedanju konference Skupnosti narodov v Londonu, je prišlo doma do prevrata in njegove odstavitve. Za novega predsednika republike je bil imenovan dotedanji predsednik vlade Albert Rene. Po par dnevih so se razmere ustalile in novi predsednik je zagotovil prebivalstvo in svet, da bo njegova vlada zmerna in demokratična.

*

Joseph Smallwood, 76 let stari politik, ki je bil 23 let predsednik vlade Newfoundlanda, je pretekli teden izjavil, da se dokončno umika iz politike ter da bo svoje energije posvetil ohranitvi kanadske skupnosti.

*

Obiskovalec suhe in vroče New Mexico je vprašal domačina: Ali tu nikdar ne dežuje?

Ta je odgovoril: Gotovo se spominjate zgodbe o vesoljnem potopu in o Noetovi barki, ko je deževalo neprestano 40 dni in 40 noči?

"Seveda," je potrdil obiskovalec in dobil nato pojasnilo:

"Tedaj smo mi tu dobili pol palca padavin!

*

Pri pokrajinskih volitvah v Ontariu pretekli teden, konservativna stranka Williama Davisa ni uspela dobiti večine. Pri volitvah so s okrepili liberalci, in postali zopet druga najmočnejša stranka, med tem ko je nova demokratska stranka zdrsnila na tretje mesto.

*

NATO je priznal javno, da je Sovjetska zveza postavila SS-20 rakete na položajih, od koder te lahko zadenejo cilje v Zahodni Evropi. To je razkril novinarjem Joseph Luns, glavni tajnik NATO, na tiskovni konferenci v Ottawi po sestanku NATO skupine za načrtovanje rabe jedrskega orožja.

Evropski zavezniki NATO bi radi dobili pristanek ZDA za uporabo "cruise" raket kot odgovor na namestitev sovjetskih SS-20 raket, naperjenih proti njihovim državam.

Drugačno slovenstvo

Skoraj sto let je, odkar večina slovenskega izobraženstva in pol-izobraženstva ponavlja vedno isti pripevi: slovenski narod je bil nad tisoč let suženj Nemcev. In še: čez njega so šli Turki, razni okupatorji, zlomili ga niso, ker da je bil zvest Bogu in Materi božji. Tako govor nekega gospoda ob zaključku sobotne šole,

Pa se zaustavimo najprej pri tem. Vprašanje je, če je res samo naš narod "zvest Bogu in Materi božji"? To so bili in so npr. tudi koroški Slovenci, toda koliko jih je danes ostalo še Slovencev od sto tisoč konec prejšnjega stoletja?

Očitno je, da Bog kot tako ne čuva posebej neke narodnosti, celo ne posebej človekove vere. Človek je svoboden in se mora tako za vero kot za narodnost sam odločati. Gotovo je izven dvoma, da sta narodnost in vera tesno povezani. Izročila, vzgoja, kultura ipd. so nekaj tako globokega, da tisti, ki zanemari svojo narodnost, se največkrat izneveri tudi veri. In narobe, tisti, ki izgubi vero, izgubi obenem tudi tako velik del slovenskega kulturnega, vzgojnega izročila, da se odtuji tudi svojemu narodu. Ni več zanj zavzet, ker ga ne pozna več v zadostni meri. Tako, da se pripadnosti njemu lahko celo sramuje.

Zaradi tega je res, da sta nas Slovence ohranila v družini evropskih narodov lasten jezik in krščanska, katoliška vera. Izginili so narodi, ki krščanstva niso sprejeli. Toda za vztrajanje v narodnosti je bilo treba še nekaj več zavesti. Ta zavest je bila povezana z lastnim jezikom, jezik pa je bil izraz nekega življenja, neke življenjske in delovne kulture, ki je bila pri Slovencih tako močna, da je vzdržala pritiske sosednjih materialnih kultur, avstro-ogrske, beneško-furlanske, hrvaške, ogrske. In jih je še celo veliko dala, najbolj ogrski, ki je bila sprva nomadska. Taka kultura je tolikšna, da v veliko primerih preživi tudi izgubo jezika. Primer ravno slovenski rodovi v Ameriki, ki večinoma ne znajo več slovensko, toda ljubijo slovensko pesem, slovenska izročila, slovenske praznike, navade, jedila — od kranjske klobase do potice in drugih slovenskih dosežkov.

Toda, ali bi narod, slovenski narod, vse to res zmogel, če bi bil nad tisoč let "suženj Nemcev"? Suženjski narodi ne morejo razviti visoke omike in družbenih struktur, saj so bolj ali manj samo "delovna živina" gospodarjev. Slovenci zato nismo mogli biti najbolj suženjski ali pa sploh ne. A zakaj to vztrajno ponavljanje o slovenskem 'suženjstvu"?

Pred sto leti, vsaj približno, je končno prenehalo zgodovinsko, dinastično državno pravo narodov, nastalo je jezikovno. Narodnosti so se na novo organizirale in sicer na osnovi enakega jezika. To seveda ni povsod uspelo. Švicarji so nadaljevali svojo švicarsko narodnost na štirih jezikih, nemški Alzačani so kljub svojemu nemškemu jeziku ostali Francozi, vindišarski del koroških Slovencev se ima za "Nemce" . . . Kaj pa je bilo s Slovenci? Notranja Avstrija, državno-pravna naslednica Karantanije, je z napoleonskimi vojnami prenehala. Po francoski Iliriji je bilo ustanovljeno kraljestvo Ilirija, ki pa je že izgubljalo svoje staro karantansko izročilo. Bilo je brez Štajerske, pozneje se mu je menda izneverila še Koroška. Nemško govoreči del nekdanje Notranje Avstrije se je idejno pridružil nemštvu, slovensko govoreči nekemu nedoločnemu slovanstvu, saj propaganda s severa in vzhoda je namreč nenehno mlela, skoraj vse do današnjih dni.

Kljub temu, da je bila Notranja Avstrija fevdalna politična tvorba, je temeljila na karantanskem političnemu pravu. Kljub "tujim" vladarjem (in kdo jih v Evropi ni imel) so se državnopravne tradicije spoštovale, seveda prenesene v fevdalni čas in duh. To pa vsekakor ni bilo nikako "suženjstvo Nemcem"! Nemcev kot naroda pravza prav od začetka sploh ni bilo. Šele po letu tisoč so se začeli jeziki, bavarski, alemanski, frankovski, saški zbliževati. Privzem visoke nemščine za skupen jezik pa je umeten poseg in ta šele je naredil "nemški" narod. Porodilo pa ga je komaj razsvetljenstvo.

Seveda je nemška propaganda, jezikoslovje, zgodovina idr. ves ta razvoj razglasila za nemški. Trdijo, da so prvi zapisi nemškega jezika nastali okoli 800, toda ti zapisi so v bavarščini, alemanščini in frankovščini. To ni torej "nemški" jezik. In naši, zaverovani v nemško natančnost in znanstvenost, vse te trditve nekritično prevzemajo. In obenem tudi, da smo Slovenci bili "sužnji Nemcem". A smo v resnici imeli mi državnopravno kontinuiteto. Kaj pa bi rekli Ogri, ki so jim vladal "nemški" Habsburžani, ali pa Čehi, katerim so prav tako. Ali pa Romuni pred vojno z nemškim vladarjem, enako Grki itd.?

Po "odrešitvi" po prvi vojni smo se znašli v novi srbski kraljevini, kjer se je moralo "suženjstvo Nemcem" toliko bolj poudarjati, da nekaterih ne bi zajele skomine po dobri stari monarhiji kljub vsem njenim napakam, saj so se v novi kraljevini godile stvari, ki jih celo zadnja leta nemškutarska Avstrija ni počela, npr. to, da bi iz šolskih beril trgali strani, kjer se kaj omenja o slovenskem narodu, ali pa prepovedala slovensko zastavo, grb in drugo.

Kogar so takrat že v zgodnji šoli natepali z napihnjenim nemških strahom, ta ga še danes nosi v kosteh. Hitlerjev napad je vse te pavšalne strahove samo še povečal in utrdil.

Toda naše izobraženstvo se kljub vsemu ne bi smelo slepiti, ko gre za opredelitev slovenske narodnosti. Tu moramo misliti in ravnati brez čustvenih primesi, brez podzavestnih občutkov bojazni ali pa nebrzdane pesniške fantazije. Bistvo slovenskega naroda ne sme biti plen zasebnih občutij, kaj je komu simpatično in kaj ne, ampak nepristranske ocene slovenske politične zgodovine is primerjave z drugimi narodi. Brez izkrivljanj v prid tej ali oni ideologiji. Bodimo prepričani, če nas hočejo potujčiti Nemci-Avstrijci, potem izdelajo propagando, podprto z "znanstvenimi" dokazi vidnih osebnosti, profesorjev, zgodovinarjev in kdo ve kaj še vse. To vidimo pri velikem delu koroških Slovencev.

Če nas hočejo pojugoslaviti, kakor v stari Jugoslaviji, potem izdelajo strokovne nauke o "enem narodu s tremi plemeni" in vse, kar je odvisno, od univ. profesorjev do županov, ki so vsi odvisni od politične oblasti, zaradi svoje službe, mora te nauke razglašati in jih širiti. Danes se širijo, a le govorice, da se slovenstvo "ne izplača", ker da je majhno, a narod rabi premoženje, iz katerega vzdržuje opero, gledališče, akademijo, univerzo in toliko drugega. Toda "malo" slovenstvo je še vedno tako bogato, da mora tri četrt svojega dohodka odvajati za "nerazvite", za 'potrebne" zveze in glavnega mesta in kdo ve, za kaj še. Torej očitna nesoglasja.

Vsak narod ustvarja namreč tudi toliko narodnega proizvoda, da ga ima ob pametni uporabi več kot dovolj. In protislovje med tiho propagando o "majhnosti" in neverjetnim izžemanjem vse to več kot potriuje.

Od naših ljudi po svetu bi želeli predvsem to, da ne ponavljajo starih obrabljenih in pogrešnih trditev, ne širijo pesimizma, ampak da razmišljajo samostojno, iščejo virov, se informirajo. Samo tako bo slovenstvo lahko zaživelo v novi luči, v luči resnice, brez zgrešenih občutkov manjvrednosti, iz katerih tuje sile kujejo svoj politični kapital, nam v pogin.

S. R.

Nevarni kofein

Kanadski psihiatri, ki preučujejo zvezo med kofeinom in duševnimi motnjami, zatrjujejo, da so ljudje, ki popijejo veliko kave, bolj nagnjeni k potrtosti.

Zdravnika Greden in Gilbert sta ugotovila 17 znamenj, ki nakazujejo negativne posledice pitja kave, med drugim živčnost, razdražljivost, zehanje, nespečnost, trganje mišic in glavobol. Posledice se lahko pokažejo po osmih skodelicah kave na dan.

Ugotovila sta tudi, da vsak četrti Kanadčan zaužije nad 350 miligramov kofeina dnevno. Kofein lahko v zvezi z drugimi kancerogenimi snovmi povzroči raka, že od prej pa je znano, da neugodno vpliva na zdravje zarodka.

CLEVELAND, O.

MALI OGLASI

HARMONIKA NAPRODAJ

Tri leta stara diatonična harmonika, izdelana v Sloveniji, v zelo dobrem stanju je poceni naprodaj. Kličite tel. 451-8756.

(94)

LARGE HOME

For sale, no traffic, fenced yard, needs repairs. E. 63rd and St. Clair area. By owner, 461-5995.

(94)

FOR RENT

Six newly decorated rooms, duplex, St. Lawrence Parish. Prefer middle aged couple or responsible young working couple. Security deposit. After 3 p.m. 341-7345.

(94)

LOOKING FOR ROOMS

Elderly clean couple needs 4 or 5 rooms to rent near St. Clair Ave. — Call 391-7803.

—(94)

FOR SALE

Single six rooms and bath, nice yard, finished basement, garage, new siding and gutters. Off E. 200 St. 481-5062.

(94)

ROOMS FOR RENT

Three rooms and bath up for rent on E. 68 St.
Call 361-6106 (92)

NOV NA SEZNAMU V EUCLIDU

Zidan ranč, s tremi spalnicami, samo tri leta star, garaža za dva avta, polna klet, kuhinja z več predelavami in jedilna soba.

UPSON REALTY
UMLA
499 E. 260 St. 731-1070
Odprto od 9. do 9. ure zvečer

(94)

REPAIRING

Of all kitchen appliances, kitchen helpers or industrial machines. — 268-0100.

(x)

Lastnik prodaja

enodružinsko hišo s tremi spalnicami, garaža, parcela 75x110 s sadnim dnevjem, v okolici E. 185 St. Cena v srednjih 30-tih. Kličite 481-0286 ali 531-2598.

(94)

FOR RENT

Single family, 3 bedrooms, full basement, attached garage. Centaral air conditioning. In Euclid, $350.
Call 731-8785

(93)

LASTNIK PRODAJA

Hiša s tremi spalnicami 1½ kopalnice, nasproti cerkve Marije Vnebovzete. Kličite 681-2673.

(92)

Help wanted Male or Female

DAY WORK

2 days a week, laundry, reliable, references. Lyndhurst area. Own transportation.
461-1380

(93)

PERSON

to represent an East Side Nursing Home in the community. Call Mr. Klein, 421-3424. Dealing with public relations.

(14,17,21,24,28, jul 1)

Dr. Ivan Pregelj:

MLADA BREDA

POVEST

"Prav treba te je bilo, Krošnja," je dejal Jurij. "Pod teboj se je podrla! Toliko prigoljufanega denarja je v tvoji malhi!"

"Pošteno blago, pošten denar!" se je smejalo izpod krošnje, da človek v resnici ni vedel, ali govori Martin ali krošnja.

"Pod njim se ni zlomila, ne," je prikimal svatom Jurij, "saj je sestradan ko pes."

"Lačen pa, lačen," je dejal Martin. Krošnja je kljubovalno molčala. In molčala je, ko je krošnjar používal grižljaj za grižljajem, molčala, ko je izmučeni skopuh používal požirek za požirkom. In dasi se je mož z rastočimi močmi z vedno večjo ljubeznijo in nežnostjo oziral nanjo, je molčala, ko da noče umeti njegovih besed: Glej, moja ljuba krošnjica, toliko trpim zaradi tebe. Dovolj imam, da bi lahko živel vsak dan, kot tile nocoj, po nočem. Nočem, ker si ti, preljuba krošnjica, še prelahka, še pre...

Krošnja je molčala trdovratno, Jurij pa je presekal nežne misli krošnjarju:

"Martin, ali je res, da s hišami kupčuješ?"

"Kupčuješ, kupčuješ..." je jecal mož, "ljubi moji, kdo govori tako grdo o meni siromaku?" In 'siromak' se je boječe ozrl na svojo krošnjo, in bilo mu je, da krošnja res potrjuje in priča:

"Kupčujem, kupčujem!"

Tedaj se je 'siromak' ustrašil in rekel:

"Kaj ne privoščiš revežu, da v miru sne, pa še za tako novico, ka kršno sem prinesel."

"Lepo reč si oznanil, je viknil sedaj Jurca, "glej, moj sin in jaz sva že drugačnih misli, kdo naj zdaj napravi novo."

"Sosed!" je dejal ženin.

"Nak!" je odgovoril hitro onstran mize Jurijev.

"Otroci moji!" je viknil Jurij, "mene boste poslušali in pa Jurco. Ali zdaj veste?"

Pa le niso hoteli vedeti in so govorili vsi vprek. Krošnjar se je stisnil v kot in govoril v mislih s svojo krošnjo, medtem ko so njegovi lačni pogledi požirali mize, stole, slike in stene. In čim glasneje so se svati prepirali o brvi, tem jasnejše je postajalo njegovo lice, in s čudovito nežnostjo se je pritiskal z glavo k svoji krošnjici, kakor da jo vprašuje:

"Ljuba krošnjica! Kaj praviš ti k tej nesrečni brvi? Midva bi sezidala most, in tega ne bi odnesla voda, kaj? In nihče bi ne mogel potlej pregnati od tu, kaj, krošnjica?"

In krošnja sedaj ni molčala. Možu se je zdelo, da govori iz nje in da ponavlja venomer: Peč, Peč!

Tedaj se je zgodilo, da je planil izza mize Jurij in zaklical:

"Kaj, tožila se bosta, tožila na Peči? Škoda, da nisem umrl danes zjutraj."

"Saj je še danes čas!" je zastokal ob njem Jurca. Ali pogledala se moža nista. Strah, žalost pred bodočnostjo jima je vzel vse veselje in ves oni ponos davnih let, ko sta v slogi gospodarila na Peči.

Krošnjar Martin pa je z lačnimi očmi gledal skozi okno, kjer se je delal prvi dan, in nastavljal ušesa na svojo krošnjo in prisluškoval njenim skrivnostim: Peč, Peč, Peč!

*

Prvi je umrl Jurca. Tedaj je zgubil njegov sin pravdo v prvi inštanci. Potem je umrl Jurij, tedaj je zgubil njegov sin pravdo v drugi inštanci. Ko je v tretji inštanci dobil pravdo Jurijev sin, je prišel krošnjar Martin na Peč in posodil obema denarja. In potem je prišel še nekajkrat. Nekega dne pa je prišel brez krošnje in, ko se je vrnil, je bil gospodar na posestvu rajnega Jurce, čigar sinu se je bilo rodilo nekaj let prej dekletce, ki so jo krstili za Ančiko. Ta Ančika je bila tistega dne ravno shodila in njena prva pot je bila — z doma. Milo se je storilo očetu in vzdignil je roko proti sosedu: "Tudi ti in tvoj sin pojdeta." In res se je zgodilo tako. In Lipček, ki je bil medtem strgal že prve hlačice, je prijel mater za roko in vprašal:

"Zakaj gremo s Peči?"

Mati mu ni odgovorila, ali temno ji je postalo od bolečine pri srcu. Deček pa je dejal modro in resno:

"Mati, le nikar ne jokajte, Lipček ne da Peči..."

Mati se je kljub žalosti nasmehnila.

Kljub ostremu ugovoru od strani otročjega Lipeta je prišel na Peč Martin. Tako je zavladala na Peči krošnja in se utolažila. Ali motila se je, če je mislila, da bo odslej ona gospodinja na Peči. Nehvaležnost je plačilo sveta. Tudi stara krošnja je občutila to bridko resnico v polni meri, ko jo je njen stari suženj vrgel v podstrešje in se ni več zmenil zanjo. Krošnja je hotela sprva s kljubovalno molčečnostjo pokarati to grdo ravnanje, ali pomagalo ni; ko je začela govoriti, je bilo že prepozno, nihče je ni več poslušal. Zakaj stari Martin je bil sedel nekega večera za mizo, vzel papirja in zapisal takole:

"Ljubi sin! Če misliš, da si postal pameten in bi rad delal in kaj zaslužil, potem pridi! Posestvo imam, gozd, polje in hišo. Napravil bom mlin in žago. Na posestvu bom gospodaril jaz, na mlinu boš Ti. Če nisi popolnoma znorel, prideš, kakor je Tvoja dolžnost in kakor Te čakam s težkim srcem, Tvoj oče Martin."

In ker ta Martinov sin "ni bil popolnoma znorel," je res prišel, in še prav vesel. In nič manj vesel ga ni bil oče. Tedaj je odzvonilo krošnji; umaknila se je, kuhajoča onemoglo jezo nad plačilom tega sveta.

(Dalje prihodnjič)

———o———

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St. 431-2088

17010 Lake Shore Blvd. 531-6306

GRDINOVA TRGOVINA S POHIŠTVOM

15301 Waterloo Road 531-1235

NAROČITE SVOJIM DOBRIM OČETOM

AMERIŠKO DOMOVINO

KOT DARILO ZA

Očetovski dan

dne 19. junija 1977

Naročite telefonično: 431-0628

Naročite pismeno:

Ameriška Domovina
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Prosim, da pošiljate Ameriško Domovino kot moje darilo za Očetovski dan na sledeči naslov:
$28.00 na leto $14.00 za po leta

.....

.....

.....

Za to darilo pošiljam znesek $.....

Moje ime in naslov: .....

.....

AMERIŠKA SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

NAJSTAREJSA SLOVENSKA KATOLIŠKA ZAVAROVALNA ORGANIZACIJA V AMERIKI

- Mi izdajamo najmodernejše celo-življenske in ustanovne (endowments) certifikate za mladino in odrasle od rojstva do 60. leta; vsote so neomejene nad $1,000.
- Naša ugledna bratska organizacija Vam poleg zavarovalnine nudi tudi verske, športne, družabne in druge aktivnosti. Pri nas imate, na primer, priložnost udeležbe pri kegljanju, igranju košarke, itd.; nadalje se lahko udeležite plesov, poletnih piknikov, športnih turnej in božičnih prireditev za otroke.
- SLOVENCI! PRIDRUŽITE SE SLOVENCEM!
- ZAPOMNITE SI — PRI NAS DOBITE OSEBNO POZORNOST!

Za podrobnosti in pojasnila stopite takoj v stik s sledečimi tajniki/tajnicami (ali pa pišite v glavni urad: 351-353 N. Chicago St., Joliet, Ill. 60431).

RALPH GODEC, društvo št. 63, Tel. 524-5201
847 E. Hillsdale Drive, Seven Hills, Ohio 44131

GIZELLA HOZIAN, društvo št. 170, Tel. 251-2579
1500 Sheridan Road, Wilmette, Ill. 60091

PAUL H. KOKAL, društvo št. 210, Tel. 793-6629
2811 Reiter Road, Pittsburgh, Pa. 15235

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103

Moj stari naslov: .....

.....

Moj novi naslov: .....

.....

MOJE IME: .....

PROSIMO, PISITE RAZLOČNO

Draga nevesta!

Poročni dan naj bi bil najsvetejši, najveselejši in najlepši dan Tvojega življenja.

Poročna vabila, s katerimi boš povabila k temu velikemu dogodku svoje sorodnike, prijatelje in drage znance, so največje važnosti.

Poročne predpriprave zahtevajo ogromno časa in skrbi.

Pridi k nam in izberi poročna naznanila iz pravkar dospelih najnovejših katalogov, najmodernejših vzorcev, oblik, papirja in črk.

Naše cene so zmerne, postrežba uslužna.

Na svidenje!

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

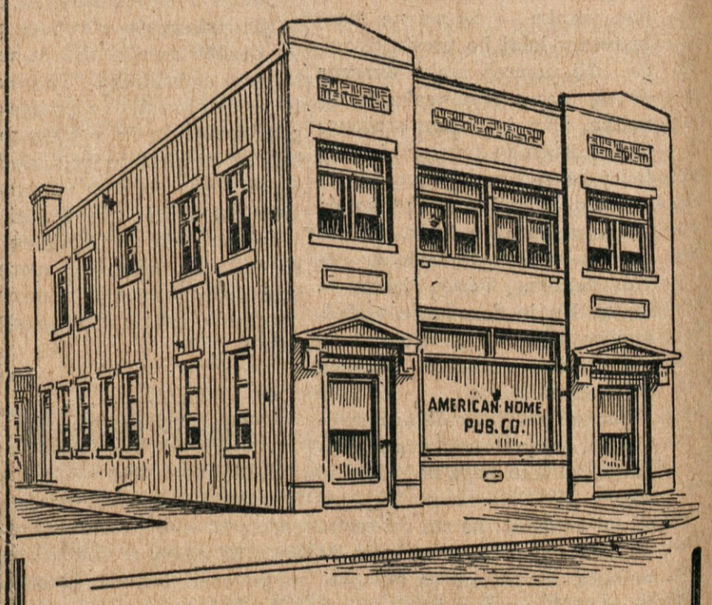

Za vsakovrstna tiskarska dela

se priporoča

TISKARNA AMERIŠKE DOMOVINE

6117 St. Clair Avenue
Cleveland 3, Ohio
tel. HE 1-0628

TRGOVSKA IN PRIVATNA NAZNANILA

Vse tiskovine za društvene prireditve:
okrožnice, sporedi, vstopnice, listki za nakup okrepčil.
Spominske podobice in osmrtnice.

Najlepša izdelava - Prvovrsten papir - Hitra postrežba

NAROČAJTE TISKOVINE PRI NAS!

TRGOVSKE TISKOVINE - PRIVATNE TISKOVINE